

Descrierea CIP poate fi consultată pe pagina de internet a
Bibliotecii Naționale a României

JOHN
GRISHAM
AVOCATUL
STRĂZII

Editura RAO
Str. Bărgăului, nr. 9-11, București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

JOHN GRISHAM
Street Lawyer
© 1998 Belfry Holdings, Inc.
Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză
CARMEN ARDELEAN

© Editura RAO, 2013
pentru versiunea în limba română

2014

ISBN 978-606-609-591-4

1

Bărbatul cu cizme de cauciuc pași în lift în urma mea; nici nu l-am observat la început. Dar i-am simțit mirosul – unul greu, de fum, vin ieftin și o viață dusă pe străzi, fără săpun. Eram singuri la urcare și, când am aruncat, în sfârșit, o privire în spate, i-am zărit cizmele negre, murdare și mult prea mari pentru el. Purta un pardesiu ros și destrămat pe margini, care îi ajungea până la genunchi. Dedesubt, una peste alta, tot felul de zdrențe strânse peste mijloc, așa că părea solid, aproape gras. Asta nu pentru că ar fi mâncat prea mult; iarna, la Washington, oamenii străzii își puneau pe ei tot ce aveau – sau, cel puțin, așa părea.

Era negru și îmbătrânit, barba și părul – netunse de multă vreme – erau încărunțite. Privea drept înainte, prin ochelarii de soare cu lentile groase, ignorându-mă cu desăvârșire și făcându-mă să mă întreb, pentru o clipă, de ce oare îl măsuram așa.

Nu se potrivea câtuși de puțin cu locul acela. Nu era clădirea lui, liftul lui, nu și-ar fi putut permite. Avocații de la toate cele opt etaje lucrau pentru aceeași firmă, la un preț pe oră care încă mi se părea absurd, chiar și după șapte ani.

Încă un vagabond care se adăpostea de frigul de afară. La Washington, în centru, se întâmpla mereu. Dar noi aveam paznici care să ne apere de prăpădiți.

Ne-am oprit la etajul al șaselea și, pentru prima dată, am observat că bărbatul nu apăsa nici un buton, nu alesese nici un etaj. Mă urmărea. Am ieșit cât am putut de repede din lift, pășind în splendidul hol, ornat în marmură, al firmei Drake & Sweeney și uitându-mă în urmă exact atât cât să-l zăresc tot în lift, privind în gol și continuând să mă ignore.

Doamna Devier, una dintre cele mai agere secretare de la intrare, mă salută cu disprețul său obișnuit.

- Fii atentă la lift, i-am spus.
- De ce?
- Un vagabond. Poate va trebui să chemi paza.
- Ce oameni! rosti ea cu acel accent franțuzesc, afectat.
- Fă rost și de niște dezinfectant.

Am pornit mai departe, luptându-mă să-mi scot pardesiul din mers, uitând cu totul de bărbatul cu cizme de cauciuc. Aveam întreaga după-amiază ocupată cu tot felul de întâlniri, discuții importante cu oameni importanți. Am dat colțul și mă pregăteam să-i spun ceva lui Polly, secretara mea, când am auzit prima împușcătură.

Doamna Devier stătea în picioare, în spatele biroului, împietrită, privind fix spre țeava lungă a unei arme aflate în mâna vagabondului nostru. Cum eu am fost primul sosit pentru a o ajuta pe biata femeie, bărbatul a întors, amabil, arma spre mine și am înțepenit și eu.

- Nu trage, i-am spus, ridicând mâinile. Văzusem destule filme ca să știu exact ce aveam de făcut.
- Gura, mormăi el, rămânând remarcabil de calm.

În spatele meu, pe hol, se auzeau voci. Cineva tipă: „E înarmat!“ și vocile se îndepărtară, auzindu-se din ce în ce mai slab. Colegii mei ajunseseră la ușa din spate. Parcă îi și vedeam sărind pe fereastră.

Chiar în stânga mea se afla o ușă grea, de lemn masiv, care dădea spre o sală mare de ședințe; întâmplător, în acel moment se aflau acolo opt avocați specialiști în litigii. Opt duri, fără frică,

dintre cei care își petreceau timpul făcând oamenii praf. Cel mai tare dintre ei era un tip scund, dar zdravăn și tăios, pe nume Rafter; în clipa în care deschise brusc ușa, spunând: „Ce naiba...?“ țeava puștii se răsuci dinspre mine spre el, iar bărbatul cu cizme de cauciuc avu parte exact de efectul pe care îl aștepta.

– Lasă arma jos, porunci Rafter, oprindu-se în cadrul ușii; o fracțiune de secundă mai târziu, un alt glonț străbătu secretariatul oprindu-se undeva în tavan, cu mult deasupra capului lui Rafter, reducându-l pe acesta la postura de simplu muritor. Întorcând din nou arma spre mine, făcu un semn cu capul. Eu m-am conformat, intrând după Rafter în sala de ședințe. Ultimul lucru pe care l-am mai văzut de afară a fost doamna Devier, tremurând la biroul ei, îngrozită de moarte, cu căștile casetofonului atârnându-i pe după gât și pantofii cu tocuri așezați cu grijă lângă coșul de gunoi.

Bărbatul cu cizme de cauciuc trânti ușa în spatele meu și mișcă ușor arma prin aer, pentru ca toți cei opt avocați civili să o poată admira. Părea să funcționeze foarte bine; mirosul prafului de pușcă se simțea mai puternic decât putoarea posesorului.

Camera era dominată de o masă lungă, acoperită cu documente și hârtii care, cu numai câteva clipe mai înainte, păreau teribil de importante. Prin ferestrele care ocupau un perete întreg se zărea un spațiu de parcare. Două uși dădeau spre hol.

– În picioare, la perete, spuse bărbatul, folosind pistolul ca pe un argument foarte convingător. Apoi îl întoarse, aproape lipindu-l de capul meu.

– Încuie ușa, îmi spuse.

Așa am și făcut.

Fără să scoată o vorbă, cei opt avocați se retraseră, cu picioarele împleticindu-se, spre perete. Fără să scot o vorbă, am închis repede ușa, întorcându-mă apoi spre el, pentru a vedea dacă e mulțumit.

Nu știu de ce, dar nu puteam să-mi iau gândul de la oficiul poștal și de la schimbul acela oribil de focuri – un funcționar prost dispus se întorsese după prânz și doborâse cincisprezece

dintre colegii săi. Mă gândeam la masacrele de pe terenurile de joacă și la măcelurile din restaurante fast-food.

Iar victimele erau copii nevinovați și, în general, cetățeni cumsecade. Pe când noi, noi eram o trupă de avocați!

Mormăind și scuturând arma, bărbatul îi alinie pe cei opt avocați lângă perete și, când se consideră mulțumit de poziția lor, își îndreptă din nou atenția asupra mea. Ce dorea? Putea pune întrebări? În cazul ăsta, la naiba, putea obține tot ce dorea. Nu-i puteam vedea ochii din cauza ochelarilor de soare, dar el îi putea vedea pe ai mei. Arma era ațintită drept spre ei.

Bărbatul își dezbracă pardesiul murdar, îl împături ca și cum ar fi fost nou și îl așează pe mijlocul mesei. Putoarea care mă deranjase în lift se simțea din nou, dar nu mai conta. Rămase la capătul mesei și desfăcu încă un rând de zdrențe – un pulover gros, gri, încheiat cu nasturi în față.

Gros, dintr-un anume motiv. Dedesubt, strânse pe talie, unul lângă altul, niște bețe roșii care, pentru ochiul meu neavizat, arătau a dinamită. Tot felul de fire, ca niște spaghete colorate, ieșeau din ambele capete ale fitilelor, totul fiind legat cu o bandă adezivă argintie.

Prima mea pornire a fost să sar, să mă arunc la podea, dând din mâini și din picioare, sperând să am noroc, sperând ca glonțul să-și rateze ținta pe când, cu mâinile tremurânde, m-aș chinui să descui ușă; un alt glonț ar șuiera pe lângă mine în timp ce m-aș strecura prin ușă, ieșind pe hol. Dar îmi tremurau picioarele și sângele îmi înghețase în vine. Cei opt, lipiți de perete, suspinau și gemeau, ceea ce l-a încurcat pe bărbatul care ne ținea prizonieri.

– Vă rog să faceți liniște, spuse el pe tonul unui profesor răbdător. Calmul lui mă scotea din minți. Aranjă cu grijă câteva spaghete de la brâu și, dintr-un buzunar al pantalonilor foarte largi, scoase un ghem de frânghie de nailon și un briceag.

Pentru ca efectul să fie total, flutură arma spre chipurile îngrozite din fața lui.

– Nu vreau să rănesc pe nimeni, spuse.

Frumos din partea lui, dar greu de crezut. Am numărat douăsprezece fitile roșii – suficient, eram convins, pentru ca moartea să fie imediată și fără dureri.

Apoi îndreptă iarăși arma spre mine.

– Tu, spuse el, leagă-i!

Rafter nu mai putea suporta. Făcu un pas foarte mic înainte și spuse:

– Ei, omule, ce vrei de fapt?

Al treilea glonț trecu pe deasupra capului lui, înfigându-se cuminte în tavan. Bubuitura răsună cu forța unui tun și doamna Devier, sau o altă duduie, se auzi țipând în hol. Rafter se lăsă brusc în jos și apoi încercă să se ridice din nou în poziție de drepti, chinuindu-se până când Umstead îl pocni drept în piept, cu cotul său bovin, lipindu-l la loc de perete.

– Taci! îi spuse Umstead printre dinți.

– Nu-mi spune mie „omule“, ripostă bărbatul, astfel că se renunță imediat la acel apelativ.

– Cum ai dori să-ți spunem? l-am întrebat, simțind că eram pe cale să devin liderul ostaticilor. Am rostit cuvintele cu blândete, foarte respectuos, iar el mi-a apreciat atitudinea.

– „Domnule“, răspuse el.

Nimeni nu avea absolut nimic împotriva să-i spună „domnule“.

Telefonul începu să sune și, pentru o fracțiune de secundă, am crezut că bărbatul va trage în el. În loc de asta, îl apucă și îl trânti pe masă, în fața lui. Ridică receptorul cu mâna stângă; în dreapta continua să țină arma, iar aceasta era îndreptată tot spre Rafter.

Dacă nouă dintre noi am fi avut drept de vot, Rafter ar fi devenit primul miel dus la tăiere. Opt pentru, unul împotriva.

– Alo, spuse „Domnul“. Ascultă câteva clipe, apoi închise. Se trase cu grijă spre scaunul din capul mesei și se așeză.

– Ia funia, îmi spuse.

Voia să-i leg pe toți opt de încheieturile mâinilor. Am tăiat bucați de frânghie și am făcut noduri și m-am străduit din

răspuți să nu privesc fețele colegilor mei, cărora le grăbeam moartea. Simțeam arma în spate. El dorea să-i leg strâns și eu mă prefăceam că-i învințesc de-a binelea, lăsând totuși legătura cât mai largă cu putință.

Rafter mormăia ceva în barbă și îmi venea să-l pocnesc. Umstead reuși să-și flexeze încheieturile și aproape că izbuti să-și desfacă frânghia complet, după ce abia reușisem să-l leg. Malamud era transpirat și respira sacadat. Era cel mai bătrân, singurul partener în conducere dintre cei de față și trecuseră doar doi ani de la primul său atac de cord.

N-am putut să nu-l privesc pe Barry Nuzzo, singurul meu prieten din toată trupa. Aveam aceeași vârstă, treizeci și doi de ani, și intraserăm în firmă în același an. El studiasse la Princeton, eu la Yale. Soțiile noastre erau amândouă din Providence. Căsnicia lui mergea bine – făcuseră trei copii în patru ani. A mea se afla în ultimul stadiu al unei lungi perioade de distrugere.

Ne-am privit în ochi și amândoi ne-am gândit la copiii lui. Mă simțeam norocos că nu am copii.

Se auzi prima sirenă de poliție, din multele care aveau să urmeze, iar „Domnul” îmi ceru să trag jaluzelele peste cele cinci ferestre mari. Chiar așa am și făcut, fără grabă, scrutând parcarea de jos, ca și cum, dacă m-ar fi văzut cineva, aș fi fost salvat. O singură mașină de poliție se afla acolo, cu farurile aprinse. Nu era nimeni în ea; polițiștii intraseră deja în clădire.

Acolo ne aflam și noi – nouă tipi albi și „Domnul”.

La ultima numărătoare, firma Drake & Sweeney avea opt sute de avocați în filiale din toată lumea. Jumătate dintre aceștia se aflau la Washington, în clădirea terorizată de „Domnul”. Tipul mi-a cerut să-l sun pe „șeful” și să-l informez că era înarmat și legat cu douăsprezece batoane de dinamită. L-am sunat pe Rudolph, partenerul aflat la conducerea secțiunii mele, specializată în procesele intentate marilor trusturi comerciale, și i-am transmis mesajul.

– Sunteți toți în viață, Mike? mă întrebă el.

Vorbeam prin interfonul pe care „Domnul” tocmai pusese stăpânire, deschizându-l la volumul maxim.

– Suntem în mare formă, îi răspund. Te rog, fă orice vrea el.

– Ce vrea?

– Încă nu știu.

„Domnul” făcu un semn cu arma și conversația luă sfârșit.

Evitând să stau în bătaia armei, am rămas în picioare lângă masa de ședințe, la doi pași de „Domnul”, care își făcuse enerwantul obicei de a se juca, neatent, cu firele petrecute peste piept.

Își coborî privirea și trase ușor de un fir roșu.

Ochelarii de soare erau îndreptați spre mine la sfârșitul acestui mic avertisment. M-am simțit obligat să spun ceva.

– Ce rost ar avea? l-am întrebat, disperat să deschid un dialog.

– Eu nu vreau, dar de ce nu?

Am fost șocat de dicția lui – un ritm lent, metodic, fără grabă, fiecare silabă fiind accentuată la fel. Pentru moment era vagabond, dar cunoscuse și zile mai bune.

– De ce să ne omori? l-am întrebat.

– N-am de gând să stau la discuții cu tine, debită el. Nu mai sunt alte întrebări, onorată instanță.

Cum sunt avocat și fiecare clipă contează, mi-am privit ceasul, pentru ca tot ce avea să se întâmple să fie clar memorat, dacă reușeam cumva să supraviețuim. Era ora 13.20. „Domnul” dorea liniște, așa că am îndurat o chinuitoare tăcere care a durat paisprezece minute.

Nu îmi venea să cred că vom muri. Părea să nu existe nici un motiv, nici o justificare pentru a ne omori. Eram sigur că nici unul dintre noi nu-l mai întâlnise până atunci. Îmi aminteam cum veniserăm împreună în lift și faptul că părea să nu aibă nici o destinație precisă. Nu era decât un nebun în căutare de ostatici – ceea ce făcea din crimă un lucru aproape normal, după standardele actuale.

Era exact genul de măcel nebunesc ce putea ține prima pagină a ziarelor timp de douăzeci și patru de ore, făcându-i pe oameni să clatine din cap. Apoi aveau să înceapă să apară și anecdotele cu avocați morți.

Parcă vedeam titlurile și îi auzeam pe reporteri, dar refuzam să cred că avea să se întâmple așa.

Auzeam voci pe hol și sirenele, afară; o stație radio a poliției zbârnâia undeva pe afară.

– Ce ai mâncat la prânz? mă întrebă „Domnul“, rupând tăcerea.

– Pui la grătar cu salată Caesar, i-am răspuns, ezitând o secundă, prea surprins ca să mă gândesc la vreo minciună.

– Singur?

– Nu, m-am întâlnit cu un prieten.

Era un fost coleg de facultate, din Philadelphia.

– Cât a costat pentru amândoi?

– Treizeci de dolari.

Asta nu i-a plăcut.

– Treizeci de dolari, repetă el. Pentru două persoane.

Clătina din cap, apoi se uită spre cei opt avocați. Dacă avea de gând să facă un sondaj, speram că aveau de gând să mintă. Erau câțiva din grup cu o poftă zdravănă de mâncare și treizeci de dolari n-aveau cum să le satisfacă apetitul.

– Știi ce am mâncat eu? mă întrebă el.

– Nu.

– Supă. Supă cu biscuiți, la un centru pentru săraci. Supă gratuită, și am fost bucuros să o primesc. Ai putea hrăni o sută dintre prietenii mei cu treizeci de dolari, știi?

Am încuviințat, cu gravitate, ca și cum aș fi înțeles dintr-o dată ce păcat teribil comisesem.

– Adună toate portofelele, banii, ceasurile, bijuteriile, îmi spuse el, agitând din nou arma.

– Pot să întreb de ce? i-am cerut eu.

– Nu.

Mi-am pus portofelul, ceasul și banii pe masă și am început să scotocesc prin buzunarele celorlalți ostatici.

– Pentru aproapele vostru, spuse „Domnul“, lăsându-ne fără grai.

Mi-a cerut să pun toată prada într-o servietă, să o încui și să-l sun din nou pe „șeful“. Rudolph a răspuns la primul semnal sonor. Mi-l imaginam pe comandantul trupelor speciale stabilindu-și cartierul general în biroul lui.

– Rudolph, sunt tot eu, Mike. Vorbesc pe interfon.

– Da, Mike. Care e situația?

– Totul e în regulă. Uite, acest domn vrea ca eu să deschid ușa cea mai apropiată de secretariat și să pun o servietă neagră pe hol. Înțelegeți?

– Da.

Cu arma lipită de ceafă, am întredeschis ușa și am aruncat servieta în hol. N-am văzut pe nimeni, nicăieri.

Puține lucruri îi puteau împiedica pe avocații din firmele mari să savureze încărcarea notelor de plată pe oră ale clienților lor. Unul din aceste lucruri era somnul, deși majoritatea dintre noi dormeam puțin. Mesele în oraș încurajau, de fapt, mărirea prețului, mai ales în cazul când clientul plătea prânzul. Văzând cum trece timpul, m-am trezit întrebându-mă cum naiba aveau să reușească restul de patru sute de avocați din clădire să-și umfle onorariile, în așteptarea încheierii crizei ostaticilor. Parcă îi și vedeam, afară, în parcare, majoritatea stând în propriile mașini, la căldurică, vorbind la telefonul celular și încărcând vreun client. Firma, am decis eu, nu avea să piardă nici un banuț.

Unora dintre grangurii de acolo nici nu le păsa cum se va sfârși. Doreau doar să se termine odată, și asta cât mai repede.

„Domnul“ păru să ațipească o clipă. Bărbia îi căzu în piept și începu să respire mai greu. Rafter își dresă vocea, pentru a-mi atrage atenția, apoi smuci capul într-o parte, parcă sugerându-mi să fac ceva. Problema era că „Domnul“ ținea arma în mână

dreaptă, iar dacă într-adevăr dormea, o făcea ținând strâns înfricoșătorul fir roșu în mâna stângă.

Iar Rafter dorea ca eu să fac pe eroul. Deși Rafter era cel mai dur și cel mai eficient avocat al firmei, încă nu era partener. Nu lucram în același sector și nici nu ne aflam în armată. Nu primeam ordine.

– Câți bani ai câștigat anul trecut? mă întrebă brusc „Domnul“, cât se poate de treaz și cu glasul limpede.

Din nou, mă luase prin surprindere.

– Eu... ăă... ah, stai să mă gândesc...

– Să nu minți.

– O sută douăzeci de mii.

Nici asta nu i-a plăcut.

– Cât ai dat, din ei?

– Cât am dat...?

– Da. De pomană.

– Aha. Păi, nu-mi amintesc. Soția mea se ocupă de notele de plată și alte lucruri de genul ăsta.

Ca la un semn, toți cei opt avocați începură să se foiască.

„Domnului“ nu i-a plăcut răspunsul meu și nu avea de gând să se dea bătut.

– Cine, mă rog, îți completează formularele de impozit?

– Adică, pentru Fisc?

– Mda, asta.

– Se ocupă serviciul financiar al firmei, jos, la etajul al doilea.

– Aici, în clădire?

– Da.

– Atunci, vreau să mi le aduci. Fă rost de fișele de impozitare ale tuturor celor de aici.

Le-am privit fețele; vreo doi erau gata să spună: „Mai bine m-ai împușca!“. Probabil că am ezitat prea mult, pentru că „Domnul“ a zberlat: „Fă ce-ți spun, acum!“. Nu numai atât, dar mă și amenința cu pistolul.

Așa că, pur și simplu, l-am sunat pe Rudolph; a ezitat și el, așa că i-am zberlat și eu în urechi.

– Trimite-le aici prin fax, și gata! i-am cerut. Numai pe cele de anul trecut.

Ne-am holbat cincisprezece minute la aparatul fax din colțul camerei, temându-ne că „Domnul“ ar putea începe să ne execute, dacă formularele 1040 nu-și făceau apariția mai repede.